

Ще одним напрямом Концепції розвитку освіти на 2015-2025 роки є реорганізація системи управління, фінансування та менеджменту освіти шляхом децентралізації, дерегуляції, запровадження інституційної, академічної та фінансової автономії навчальних закладів, дотримання принципу відповідальності навчальних закладів за результати освітньої та виховної діяльності.

Для цього пропонується запровадити принцип субсидіарності. Перегляд обсягу і меж повноважень центральних і місцевих органів управління освітою, скорочення контрольно-наглядових функцій, жорстка і чітка регламентація процедур і повноважень інституцій, пов'язаних з контролем і наглядом.

Автори концепції наголошують, що має бути чітко визначений обсяг контрольно-звітної та облікової документації навчального закладу та зведення його до мінімуму.

У містах з районним адміністративним поділом школи пропонується вивести з підпорядкування районних управлінь освіти (у 2015-2016 рр.).

До 2017 року запропоновано реорганізувати районні управління та відділи освіти у сервісні центри, а також залучити громадські, батьківські та наглядові ради до функцій контролю за дотриманням запланованого розвитку, надати їм повноваження для ініціювання відкликання керівництва навчального закладу.

На законодавчому рівні мають бути чітко визначені межі компетенції навчальних закладів, заборона будь-яким державним органам вимагати від шкіл виконання функцій, які не підпадають під ці компетенції.

Також пропонується запровадження школоцентричного (school-based) менеджменту, перенесення "центру ваги" у процесі прийняття рішень на операційний рівень (рівень школи). Призначення директорів шкіл має відбуватися на конкурсній основі за 5 -річним контрактом, а повноваження атестації педагогічних працівників мають бути передані до ЗНЗ.

В концепції пропонуються зміни до фінансування навчальних закладів від принципу утримання навчальних закладів (фінансування стін) до принципу формування їх бюджетів, виходячи із чисельності контингенту та стандарту вартості навчання одного учня, студента (гроші йдуть за дитиною). Запровадження економічного стимулювання якісної освітньої діяльності через систему державних грантів, контрактних відносин тощо. Також передбачається внесення змін в Бюджетний кодекс щодо школи як розпорядника коштів.

Автори концепції наголошують на необхідності збільшення питомої ваги витрат на загальну середню освіту до середньоєвропейських показників (не менш як 70% загальних витрат на освіту).

Разом з тим, концепцією передбачено створення національної системи якості освіти та запровадження єдиної системи статистики і параметрів вимірювання якості освіти. 2015 року пропонується прийняти на національному рівні: національних індикаторів якості освіти та національних індикаторів ефективності освіти, 2017-го - долучити Україну до Education at a Glance.

Також запропоновано законодавче закріплення участі України в міжнародних моніторингових дослідженнях, як-от PISA, TIMSS, PEARLS. Створення незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, делегування ним частини повноважень Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, сприяти міжнародній акредитації освітніх програм українських університетів.

Конституційно-правова регламентація статусу Рахункової палати в Україні

Лазаренко Л.А. - доцент кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Слід наголосити, що на сучасному етапі розвитку суспільства і держави триває реформування конституційного, адміністративного та фінансового законодавства України, у зв'язку з чим назріла необхідність проведення системних, комплексних наукових досліджень у названих сферах правовідносин. Саме тому на порядку денному гостро постало завдання уточнення і поглиблення існуючих категорій і понять конституційно-правового регулювання статусу та діяльності Рахункової палати як органу державного фінансового контролю в Україні з використанням новачієних та апробованих у країнах Європи теоретичних і практичних підходів.

Сучасний період розвитку державного управління, всього українського суспільства вимагає принципових змін у функціонуванні влади, це стосується й організації незалежного та ефективного державного фінансового контролю. Адже він виконує превентивну функцію і не тільки гарантує прийняття вірних рішень у сфері управління фінансами, але й служить однією з базових умов коригування стратегії і тактики фінансової діяльності державних органів.

Не випадково, що проблема конституційно-правового регулювання організації і діяльності органів державного фінансового контролю, зокрема, Рахункової палати в Україні, нині стоїть досить гостро. Слід визнати, що контрольна діяльність в Україні ще недостатньо організована і малоефективна. Законодавча база фінансового контролю перебуває на стадії становлення. Офіційна концепція державного фінансового контролю в Україні до цього часу не знайшла свого законодавчого закріплення. Форми і методи здійснення державного фінансового контролю не отримали чіткого законодавчого визначення.

Проте, Україна вже визначила курс свого подальшого розвитку - курс входження у європейський правовий та економічний простір. Цей шлях задекларований у «Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу», яку затверджено Указом Президента України від 11 червня 1998 року, та підкріплений інтенсивними переговорами між Україною і державами-членами цієї міжнародної організації. Співпраця України та Європейського Союзу значно активізувалася, і в результаті проведених переговорів досягнуто конкретних результатів, підписано договір про асоціацію України та Європейського Союзу, які дають змогу говорити про інтерес до України з боку держав - членів Європейського Союзу.

Слід наголосити, що європейська інтеграція характеризується розширенням партнерських взаємовідносин між країнами - членами Європейського Союзу насамперед шляхом уніфікації їхніх правових систем. Управлінські процеси в Європейському Союзі базуються на принципах законності, демократії, запровадження європейського громадянства, гарантії свобод, захисту справедливості, сприяння соціально-економічному прогресу суспільства. Саме ці принципи, на нашу думку, повинні бути втілені в процесі подальшого будівництва української держави. Для цього названі принципи слід законодавчо закріпити і максимально впроваджувати їх у практику державотворення.

На часі - питання про адаптацію законодавства нашої держави до стандартів Європейського Союзу, яке передбачає реформування правової системи та її поступове приведення у відповідність з визнаними і апробованими в країнах Європи правовими нормами. Важливою ланкою на цьому шляху є створення ефективної системи контролю державних фінансів, яка відповідала б міжнародним і європейським стандартам. Саме тому, першочергово мають бути здійснені заходи щодо гармонізації нормативно-правової бази з визнаними і апробованими європейськими стандартами. На наше переконання, в цьому процесі владним структурам України необхідно детально опрацювати нормативно-правове закріплення статусу вищих органів фінансового контролю в країнах Європи, вивчити міжнародні документи, які закріплюють статус таких органів, та дослідити форми і методи практичної діяльності Рахункових палат та інших вищих органів фінансового контролю в європейських країнах.

Дослідивши міжнародно-правові документи, які визначають ключові питання статусу вищих органів державного фінансового контролю, ми дійшли висновку, що принципове значення для створення ефективно діючої системи державного фінансового контролю має реалізація положень Лімської Декларації керівних принципів контролю державних фінансів, прийнятої в жовтні 1977 року на IX Конгресі INTOSAI (Міжнародна організація для вищих органів фінансового контролю). Її положення враховано практично всіма демократичними державами світу й вони стали підґрунтям створення конституційно-правової бази в галузі державного фінансового контролю. Незважаючи на те, що минуло майже 30 років після її прийняття, Лімська Декларація не втратила своєї актуальності. Як слушно зазначив бувший Голова Рахункової палати в Україні В. Симоненко, для всіх демократичних країн Лімська Декларація керівних принципів контролю державних фінансів є своєрідною конституцією фінансового контролю, в якій особливо наголошується на соціальному призначенні вищих органів фінансового контролю: «Організація контролю є обов'язковим елементом управління громадськими фінансовими ресурсами, тому що таке управління тягне за собою відповідальність перед суспільством».

За положеннями Лімської Декларації від 1977 р. організація контролю є обов'язковим елементом управління суспільними фінансовими ресурсами. Зважаючи на те, що управління тягне за собою відповідальність перед громадськістю, у Лімській Декларації визначено: «Все управління державними фінансами, незалежно від того, відбувається це в бюджеті чи ні, повинне бути об'єктом контролю вищого контрольного органу». Погоджуючись із цим, зазначимо, що в багатьох країнах Європи вищі органи фінансового контролю наділені широкими законодавчими повноваженнями у сфері контролю за обігом та використанням державних фінансів.

Актуальні проблеми адаптації транспортного законодавства України до європейських стандартів

Грянк Г.В. - професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Необхідність становлення України, як повноправного гравця, на міжнародному транспортному полі, призводить до приведення законодавства у відповідність до вимог міжнародних стандартів. Ці стандарти та правила визначають не тільки технічні умови та вимоги щодо забезпечення безпеки перевезень пасажирів та багажів, а організовують та структурують транспортний простір, визначаючи законодавчі передумови створення системи забезпечення транспортної безпеки.

Незважаючи на розробку рекомендацій щодо адаптації транспортного законодавства України до законодавства Європейського Союзу [1], залишаються ще невирішеними багато питань. Звернемось до деяких з них.

Автомобільний транспорт. Ліцензійні умови відносно кваліфікаційного рівня осіб, що здійснюють перевезення, не відповідають міжнародним вимогам та нечітко виписані на національному рівні. Ліцензійні умови не визначають рівень та обсяг необхідного навчання, але проведення навчання виступає як одна з необхідних умов отримання ліцензії. В Європі діє О-ліцензія, на базі проходження навчання та отримання сертифікату професійної компетенції (CPC). В Україні сертифікати професійної компетенції видають в сертифікованому Міжнародним Союзом автомобільного транспорту (IRU), навчальному центрі АсМАП. ДП «ДержавтотрансНДІпроект» також має можливість проводити навчання, але він не зміг отримати підтримку IRU щодо навчання CPC і, таким чином, Україна наразі має два стандарти: один для місцевого національного транспорту, а інший - для міжнародного транспорту. Причиною того, що ДержавтотрансНДІпроект не зміг використовувати під час навчання стандарту IRU, стала відсутність ініціативи з боку